

УДК 334.72

Христина Бакса, Ольга Владимир

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Khrystyna Baksa, Olha Vladymyr

IMPLEMENTATION OF FOREIGN EXPERIENCE SUPPORT SMALL BUSINESS IN UKRAINE

Малий бізнес як самостійний елемент ринкової економіки істотно впливає на її структурну перебудову. В економіці розвинених країн важлива роль належить саме цьому сектору бізнесу, який завдяки своїй динамічності та гнучкості є дієвим важелем вирішення низки соціально-економічних проблем: забезпечення зайнятості населення, подолання бідності, сприяння розвитку конкуренції, зменшення обсягу трудової міграції, активізація інноваційної діяльності, посилення економічного потенціалу.

Як показує досвід, сектор малого бізнесу є найбільш піддатливим до виробничих, технологічних та управлінських процесів, що дає змогу йому швидко реагувати на ринкові зміни та перебудовуватись з найменшими витратами. Тому для його розвитку розвинені країни надають значну підтримку.

Світовий досвід засвідчує, що рівень розвитку малого бізнесу безпосередньо визначає ступінь розвитку економіки держави загалом. Проте виконання малим підприємством своєї суттєвої економічної та соціальної ролі можливе лише при умові виваженої державної політики щодо всебічної підтримки цього сектора економіки.

На даний час особливо актуальним є вивчення стану та напрямків державної підтримки розвитку малих підприємств в Україні.

В Україні частка малого бізнесу у ВВП становить 10-15%, тоді як в розвинених країнах Європи цей показник досягає 60% [1]. Оскільки саме цей сектор формує "середній клас" і є запорукою ефективності функціонування економіки, то слід приділити особливу увагу створенню ефективних та дієвих механізмів підтримки та захисту з боку держави, які б стимулювали його розвиток. В Україні суб'єкти малого бізнесу стикаються з низкою проблем, що ускладнюють їх ріст, зокрема, податкове навантаження та відсутність пільгових кредитів.

Розвиток малого бізнесу за рубежом йде більш швидкими темпами. Успіх багатьох країн в розвитку підприємництва досягається завдяки належній увазі з боку держави. Особливого вивчення заслуговує досвід державної політики у сфері малого підприємництва таких країн, як: Угорщина, Польща та Чехія. Слід зазначити, що в цих країнах були створені такі ж стартові можливості реформування, як і в Україні, і їм вдалось пройти шлях ринкових реформ і стати рівноправним членом ЄС.

Показовим є досвід державної політики у сфері малого бізнесу сусідньої із нами Польщі. На частку цього сектора припадає 50% ВВП країни та 60% зайнятого населення [2]. Активному розвитку посприяла низка реформ, спрямованих як на удосконалення правового поля, розвиток інфраструктури, так і забезпечення доступу до кредитних ресурсів та лібералізацію податкового законодавства.

Пересічному громадянину України складно отримати кредит на вигідних умовах для розвитку власного бізнесу, оскільки існують жорсткі умови кредитування та високі відсоткові ставки.

Вигідними умовами кредитування славиться Угорщина. Питома вага підприємств малого бізнесу складає 98% з усіх зареєстрованих. Ці підприємства створюють більшу

половину валового внутрішнього продукту та забезпечують роботою 60% населення. Угорський державний банк надає підприємцям пільгові кредити терміном до 10 років. Також уряд створив низку програм державних гарантій повернення вкладів та довгострокових програм розвитку, в рамках яких надавались гранти та фонди на підтримку малого бізнесу [2].

Корисним для розвитку підприємництва України стане також досвід Чехії. На малих підприємствах працює більше 61% зайнятого населення та на частку цього сектора припадає 35% ВВП. Основним напрямом державної політики є: підтримка програм підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня населення, підтримка створення нових робочих місць, підвищення капіталізації підприємств. Особливий інтерес проявляється до підприємств, що реалізують інвестиційні проекти чи займаються інноваційною діяльністю. Позитивний вплив на формування підприємництва мало спрощення процедури реєстрації бізнесу.

На сучасному етапі розвитку малого бізнесу в Україні дієвою була б французька система, де застосовуються спеціальні (спрощені) податкові режими для даного сектора залежно від величини обороту. Такі підприємства не подають декларації про податок на додану вартість, проте сплачують прибутковий податок, рівень якого залежить від сфери діяльності [3]. Хоча в Україні і функціонує спрощена система оподаткування, проте для подальшого вдосконалення доцільно розглядати міжнародну практику режимів оподаткування.

З огляду на вище сказане, можна сформулювати наступні рекомендації щодо ефективної підтримки та визначення перспектив розвитку малого бізнесу, які стосуватимуться:

- 1) зменшення податкового тиску на малий бізнес;
- 2) сприяння зайнятості безробітних шляхом надання їм грошової допомоги та інформаційно-консультаційного супроводу при започаткуванні власної підприємницької діяльності;
- 3) використання досвіду кооперації малих та великих підприємств;
- 4) удосконалення фінансово-кредитної політики держави, що сприятиме підвищенню ділової активності населення.

Отже, досвід зарубіжних країн повинен стати основою для удосконалення організації бізнесу в Україні. Загальні риси, властиві країнам-сусідам, необхідно враховувати при формуванні державної політики в сфері малого бізнесу в нашій державі. Політика перш за все повинна бути спрямована на всебічну підтримку розвитку підприємництва через: спрощення системи оподаткування, пільгове кредитування, державні гарантії від банкрутства, стимулювання інноваційної діяльності. Реалізація цих, а також низки інших заходів дозволить підняти економіку України до сучасного європейського рівня.

Список використаних джерел:

1. Бех Н. Особливості розвитку і функціонування малого і середнього бізнесу в Україні та світі / Н. Бех // Галицький економічний вісник. – 2010. – №1. – С. 16-20.
2. Заярна Н.М. Міжнародний досвід підтримки малого бізнесу та сучасні українські реалії / Н.М. Заярна // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.1. – С. 198–201.
3. Деренько О.А. Міжнародний досвід державного регулювання та підтримки підприємництва / О.А. Деренько // БІЗНЕСІНФОРМ – 2012. – №5. – С.95–97.
4. Владимир О. Роль малого підприємництва у розвитку національної економіки / П. Лендирук, О. Владимир // Гуманітарні, соціальні та економічні науки. Збірник тез доповідей XVII наукової конференції ТНТУ ім. І. Пулюя, 20-21 листопада 2013 р. – Т. III. – Тернопіль: ТНТУ. – С. 45.